

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**S. Kiliani Franciae Orientalis, Qvæ Et Franconia Dicitvr;
Apostoli, Gesta, Varijs cum notationibus historicis,
dogmaticis**

Serarius, Nikolaus

Wirceburgi, 1598

VD16 S 5993

II. Qualis ab initio Herbipoli, totaq[ue] in Francia fides fuerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64132)

ALTERVM NOTATIO-
 NVM GENVS, DOGMATICVM DE
 IIS QVÆ AD FIDEM, BONOSQVE
 MORES FACIUNT.

I.

QVAM ANTIQVA HERBIPOLI
 LI FIDES.

*Epist. ad
 Pammach.*

l. de preser.

Cœpisse Christi Domini fidem Herbipoli ante annos 910. constat, si ex Domini annis 1597. subducas eos 687. quibus Roma S. Kilianus reuertit, & Episcopus constitutus fidem illam prædicauit, ita vt contra nostri sæculi Neoterizontas hæreticos Franci nostri Hieronymianum illud meritissimò vsurpare possint. *Cur post 900. annos docere nos nitimini, quod ante nesciuimus. Vsq; in hanc diem, sine vestra doctrina, Christiana Francia fuit. Et illud Tertullianicum. Qui estis vos? ò Luthere, Caluine, Zvinglie, Schvvenckfeldie; unde, & quando venistis? vbi tam diu latuistis?*

II.

QUALIS AB INITIO HERBIPOLI,
 TOTAQVE IN FRANCIA FIDES FVERIT.

*l. de vi illust.
 Germ. p. 1. f.
 238.*

cent. 7. c. 3.

Habet primo ipsosmet Nouatores audire. S. Kilianus, inquit Henricus Pantaleon; *doctissimus CHRISTI præco plurimos homines in vera CHRISTI doctrina instituit. rursamq; de poste. S. Martyr cum alijs sanctis præconibus ab ingrato mundo mercedem retulit. Centuriatores, Apud Ostrofrancos, aiunt, Chilianus eiusq; socij Dolomanus, & Tholmānus quorum FIDELI opera dux Herbipolensis cum TORO ducatu CHRISTI fidem edoctus est; trucidati seruntur. Occasione eius rei fuit, quòd subornauit*

Geilana

Geilana sicarios, qui pios viros clam è medio sustulerunt. eosdemq; ijdem postea inter synceros doctores numerant. Ita vt dicere Franconibus liceat. Ecce, ò Lutherani, fatemini Kilianum, & socios fuisse sanctos, pios, syncerosq; doctores. fatemini eos in vera CHRISTI doctrina maiores nostros instituisse. & si negaretis, tanta illa miraculorum vis, quæ ipsi ediderunt, vos non secus, quam eos, qui tum viuebant, Idololatrias; argueret. Sinite igitur, obsecramus, horum nos fidem sequi: eorum insistere vestigijs: à vestris nouationibus abhorrere. Sed iam distinctius, magisq; speciatim, quænam ab initio fides, in Franconia nostra fuerit; inspiciamus. idq; nota triplici.

6. 7.

PRIMA NOTA VETERIS IN FRANCONIA FIDEI.

Vmitur ea ex sancti ipsius vita priuata. Nam fuit, l. c. c. 10.

I. Monachus. vti etiam inuiti scribunt Centuriatores. Monastica verò vita quid apud hodiernos Nouantes execrabilius?

II. Presbyter. & quidem ita, vt à Diacono Totnano distingueretur.

III. Factus Episcopus, vt potestatis plus quam antea, etiam cum Presbyter esset; consequeretur.

IIII. Ad presbyteratum, per Ecclesiasticos gradus ascendit, quemadmodum & S. Burckardus, *per omnes*, inquit Egvvaldus, *gradus Ecclesiasticos ad Episcopatus honorem Canonicè prouectus est.* non vt hodierni prædicantes solo nobilis vnius, aut schulteti verbo. Illud verò quod dixi, *omnes*, è manuscriptis affero.

V. In Monasterio, vigilijs & orationibus vitam egit, & his quidem ea ipsa nocte, qua sacro affectus martyrio est; vacabat.

Secunda

SECUNDA NOTA VETERIS IN
FRANCONIA FIDEI.

E Sancti gestis publicis accipitur.

loc. cit.

cent. 7. c. 2.
t. 31.

l. 1. Bueck. 9.

I. Ad prædicandam fidem has in oras à Romano Pontifice missus est. Caspar Buschius à Benedicto II in Germaniam missum docet, ad eam ab Arianismo, & Gentilitate repurgandam. *Vt Euangelium de peccatorum remissione in interioribus Germaniæ locis prædicaret, Benedictus secundus, & Conon Romanæ Ecclesiæ præfules, inquit Pantaleon, sedulo adhortabantur. Et Centuriatorum verba sunt, Scribitur de Origine Francorum, quod Conon Papa S. Kilianum in Germaniam miserit, qui superioris Franciæ populos circa Herbipolim ad Christianam fidem conuerterit. Et postea. Sub finem huius sæculi, Iustiniano regnante, plurimæ accessiones ad Ecclesiam factæ sunt. Hoc tempore Conon Papa Chilianum in Germaniam misisse, legitur. a quo superioris Franciæ populus ad fidem CHRISTI traductus perhibetur. Iam verò supra de hac sancti missione, S. Bonifacium Francis nostris concionantem audiui-
mus. Primus fundator vestræ fidei Kilianus ab Apostolica vobis Pastoralitate transmissus est.*

II. *Et si zelo prædicandi optimo incitaretur, maximaq; rei huius causa iam itinera sanctus confecisset, oportunitatemq; summam haberet; aggredi tamè opus optimum noluit, nisi à Romano Pontifice, tanquam CHRISTI D. Vicario, diuiq; Petri successore potestatem accepisset. A verbo prædicationis, inquit A. abstinent, donec se Romano Pontifici presentaret, vt apud Romanam sedem, & integrum Christianæ religionis dogma, & prædicandi licentiam acciperet. Rursumque. Vir sanctissimus, coram Primate Apostolicæ sedis, eiusdemq; ministris, vt ipsi semina diuini verbi Gentibus erogare liceret, studio diuini amoris expetiuit.*

III. *Ecclesiasticas Censuras, etiam cum ijs, aut nihil, aut vix, vt supra ostensum; irretiretur; fecit maximi. adeo vt, earum causa, Romam petierit, longè aliter quam Lutherus, alijque hæretici, qui vel nominatim excommunicati rident, & aspernantur.*

4. Epi-

IIII. *Episcopus factus est, vt Chrisma conficere, templorum dedicationes peragere, sacros ordines conferre, & quidē inquit A. irreprehensibiliter valeret. At horum hæretici nihil aut faciunt, aut irreprehensibiliter faciunt. Qua enim potestate, qui Episcopi non sunt, sacris ordinibus initiēt? Sed de hoc, in quadam contra Doctorem Lutheri potestatem oratione, dixi vberius.*

V. *Fuit Sacrorum Canonum, Ecclesiæq; rituum studiosissimus. qui non nisi, præscripto Paschatis tempore, Francum ducem baptizare voluit, quiq; mori maluit, quam Ecclesiasticam, qua ducis cum mortui vxore connubium vetabatur; legem reticere.*

VI. *Rursum, vt à coniugio male inito ducem reuocaret, mortem oppetijt. Nouantes hodierni, quotquot possunt, Ecclesiasticos, Monachos, & Sanctimoniales, ad impias, sacrilegasque libidines quas honesto coniugij velo mendacissimè obtegunt; inflammant, & exhortantur.*

VII. *Vestimenta sacra, cum quibus diuina perageret officia, secum habebat. Nouatorum pleriq; aut officia diuina nulla peragunt, aut veste omnino laica, & prophana, aut, si quam sacram adhuc retinent; multo maiorem tamen partem diripiunt, lacerant, prophanant, adeò quod inter Christianos dictu horrendum; inuenti sint, qui suis in femoralibus, & narium integumentis sacrarum adhuc casularum cruces haberent.*

VIII. *Ipsimet hæretici testantur, Romanum eum totum fuisse. Pantaleon. Erant quidem, ait, & alij Ecclesiarum ministri in quibusdam Franconia (non nisi de Francia generatim accepta id verum, vt supra dictum) locis, qui, & ipsi veram rationem salutis proponebant. Verum Kilianus in quibusdam ab ijs dissensit, atq; plerq; ad Romani Pontificis Auctoritatem referre cepit. Vnde magnam sibi inuidiam conflauit. Hæreticos verò, improbosq; à quibus dissensit; fuisse, satis ex Bonifaciana historia colligitur. Centuriatores, Cum videret Kilianus Gosbertum præfectum, à nouis cæremonijs Papiisticis abhorreere (ita Christiana dogmata, & sacra isti vocant) abiit Romam, & impetrauit à Conone, vt Episcopus VVirceburgensis ordinaretur. Et clarissimis postea verbis, in quibus tamen hæretica valde frons & bilis apparet. Colonatus, & Totnanus Scoti natione fuerunt, & monachi, Kiliani discipuli, alter pres-*

L. cit.

Cent. 7.
c. 10. f. 516.

byter, alter Diaconus factus, ad Herbipolim venientes, conati sunt veterum Ecclesiarum sacras consuetudines in Romanas ceremonias mutare. atq; vt hæ firmiter animis inhaerent, Gentilitias superstitiones, ac falsas opiniones illas fuisse, & has esse veritates irrefragabiles, monitore Pontifice, persuadebant.

TERTIA NOTA VETERIS IN FRANCONIA FIDEI.

l. 1. c. 5.

X primorum, qui ab ipso instituti sunt Francorum, & eorum, qui ab ijs proximè nati, educatique sunt; religione. Fuit enim vt in Burckardina historia scribitur; hic ouile dominicum, B. Kiliani, sociorumq; eius instantia collectum doctrinis, & exemplis instructum, ac martyrio consecratum. Intueamur ergo.

c. 9.

I. Quanta eorum, in Bonifacio, & Burckardo à Pontifice Romano redeuntibus excipiendis, lætitia, & pietas fuerit. Bene, inquit, venite Patres benedicti à Domino, venite serui Dei excelsi, venite laboratores animarum nostrarum. Augmentate diuini semina verbi à B. Kiliano nobis olim ministrata quò vomere sermonum vestrorum exculta tellus nostrarum mentium, dignos queat ferre fructus fidei bonorum operum. Bonorum, inquam operum. Sola enim tunc fides ad salutem satis non erat.

ibid.

c. 10.

II. Quanta eorum erga Romanam, Apostolicamque sedem deuotio fuerit: quod ad S. Burckardum illis commendandum, ipsa sedis illius auctoritate maxime S. Bonifacius vteretur. En, inquit, nostra sollicitudine vobis, fratres, acquisitum, à Romano, & Apostolica, sede consecratum, atque directum represento Pontificem. necessarium nouellæ fidei vestræ à magistro meo Zacharia mihi commendatum, exhibeo Patrem Vnde & postea Pontificis coram Francorum populo vniuerso litteræ palam recitatae.

ib.

III. Quemadmodum tam multa, quæ Nouantes hodie contemnant, pie admodum, hilareque susceperint. Commendauit ijs, S. Bonifacius VNIVERSA Ecclesiæ Sacramenta, non duo tantum, vel tria; & quidem ita, vt in ijs dilerte, quæ isti negat, enumerentur. *Christus,*

consecra-

consecrationes, ordinationes, pœnitentiæ, Indulgentiæ. Deinde verò commendauit decimas, oblationes, synodales conuentus, festiuitates, ieiunia, quaslibet Christianitatis obseruationes, & quæ ipsorum Episcopus Burckardus imposuisset, vt ea iuxta Canonum decreta persoluerent, vt ei præcepta tradenti, tanquam de cœlis misso alacriter obedirent, & ad extremum monuit, vt de hisce omnibus in æterna vita, mercedem æternam à iusto iudice, eodemq; pio remuneratore, certissimè sperarent. Quid nostri ad hæc Franci, quid egerunt? quid responderunt? An ista tanquam hominum mandata, tanquam cæremonias verbo Dei aduersas, fidei, conscientiarumque libertati contrarias reiecerunt? In historia certè sequitur. Hæc, multaq; his similia postquam perorauit S. Bonifacius, ilicò vox omnium, quasi vox vna in electionem, & susceptionem tanti Pontificis vnanimiter, concordauit.

III. *Quantas eorum in sacras reliquias amor, & cultus.* Martyrū nostrorū corporibus Herbipolim exornari dixit S. Bonifacius, & Franci reliquias, ad nouæ huius Ecclesiæ ædificationem, & tutelā à Romano Pontifice missas maximi fecerunt. Cumque sacra S. Kiliani, & sociorum pignora, honoris ergò exhumarentur. Illic, ait Burckardina historia, venerandæ sanctorum reliquiæ cum maximo cleri, plebisq; tripudio, de terræ puluere leuantur, ac sericis reuerenter inuolutæ pallijs, manibus sancti præsulis, seretro nuper ad hoc ipsum opus, ornatisimè præparato, membratim componuntur: fitq; denuò populi ingens concursus, & inde constipatæ multitudinis tumultu, tam Episcopi, quam Cleri, quodammodo præpeditur processus. Ambiebat nempe multimodis conatibus popularis ille conuentus, siquis posset manu seretrum tangere, vel transeunti succumbere: siue manibus in cœlum eleuatis, Deo gratias referre, aut è contra flexis poplitibus, seu ceruicibus, quidquam deuotionis CHRISTI martyribus suppliciter impendere. Vox vna resonabat omnium. Gloria in excelsis Deo. Laus Domino nostro IESU CHRISTO, nec non Kyrie eleyson, Christe eleyson, & multa id genus.

V. *Quot, & quanta prædia, opesque nouo huic Episcopatu Francorum illustres & optimates dederint, Deoque per S. Burckardi manus, vt historia loquitur, consecrarint, & S. Kiliano ad ipsas eius reliquias confirmarint.* In ijs verò fuit etiam egregia vrbs huius arx, omnibus cum prædijs, & redditibus ad eam spectantibus, quæ, vt

l. 1. Bur. c. 9.
c. 8.

l. 2. c. 2.
vt S. Pauli.
nus Natali c.

l. 2. c. 3.

c. 4.

e. 6.

infra eadem historia narrat: *sub antiquis olim ducibus arx & caput fuerat totius Orientalis Franciæ.*

ib. e. 4.

VI. *Quantum virginitatis Deo consecrandæ studium, quantaque virginum multitudo, statim extiterit. Gosberti enim ducis, qui Christianam primus fidē amplexus est; Neptis Immina, virgo Deo deuota, in Wirceburgensi arce ista, quam, vt ibidem traditur, hæreditatem acceperat, continentissimam cum plerisque, voti eiusdem fœminis degebat vitam, & die quodam, hinc S. Burckardum verbis affata est. Clam te, Pater, esse non patiar, quod iam quadraginta, & vno amplius anno (post sancti scilicet Kiliiani mortem, cum paululum adoleuisset; inceperat) Dominum nostrum IESVM CHRISTVM animæ meæ sponsum, cum ancillis meis, quæ se mecum in eius præparant occursum, sub ancipiti carnis, & spiritus certamine, nimis anxie præstolor. Certè videmus in primitiua Ecclesia, vbicunq; CHRISTI IESV Domini nostri fides incepit, ibi simul statim magnum virginitatis Deo deuouendæ desiderium exarsisse. vt longe alium esse Iouinianorum nostrorum spiritum esse necesse sit, quam primorum, omnibus in terris, & nationibus, fidei Christianæ Doctorum fuerit. Sanctus Athanasius, Quis, ait, hominum, vel post mortem, vel in vita Auctor seruandæ virginitatis fuit? ac non contra arbitratus est, eam virtutem præstari non posse? Attamen Saluator, & omnium REX CHRISTVS, tantum valuit in huiusmodi præceptis, vt pueri nondum maturi legum disciplinæ, virginitatem quæ supra leges est, profiteantur. Et verò præclarum extat S. Kiliiani testimonium, dum in sacro illo Euangeliorum Codice, quem ab ipso acceptum, Cathedrali hoc templum, suis in cimelijs, custodit; ascribitur S. Iohannem Euangelistam à nuptijs, CHRISTI Domini vocatu, abductum esse.*

de Incar.
verbi.l. 1. Burc.
c. 9.

VII. *& vltimo. Tanta Neophytorum Franconum in Christiana, Catholicaque fide Religio, candor, & ardor tantus fuit, vt sanctissimi duo Antistites, qui eum videbant, & admirabantur, calidas præ gaudio lacrymas funderent, suis illos benedictionibus consignarent: ipseque S. Bonifacius diuino quodam spiritu instinctus, ea ipsa, quæ oculis ipsi iam videmus, vaticinaretur. Felix, inquit, eris amodò VVirceburgum, & inter Germaniæ non ignobilis vrbes.*

& quam-

& quamuis temporibus quarundam ciuitatum postrema habeatis, tamen exornata corporibus martyrum, inferior vltra non habebitis. In numero Trinitatis martyribus tribus fulciris, ad suppletionem tétradis, ecce probitas iam accessit Burckardi Pontificis. Considera considera, ô Herbipolis, & quemadmodum hæcenus religione Catholica retinenda, & excolenda creuisti: ita caue, ne vel deserenda, vel torpidè, negligenterque tractanda decrescas. Caue, ne quæ spiritu capisti; carne consummeris, vti suos, Galatas monet Apostolus. S. Kilianum Magistrum habes, quid tibi cum Lutero, Caluino, Zvvinglio, alijs? Sanctus Kilianus Christianam te fecit, & piam, & religiosam, cur nouam nunc fidem condiscas, nouos, impiosque mores asciscas; *Suademus*, inquit S. Athanasius, *vobis, quod & nobis ipsis suademus, vt traditam fidem retineatis, & auersemini prophana nouitatis verba & idem reliquis præcipiatis.* Rogo vos, fratres, ait, S. Paulus, *vt obseruetis eos, qui dissensiones, & offendicula præter doctrinam, quam vos didicistis, faciunt, & declinate ab illis.* Ipseque summo è cælo, in quo cum CHRISTO IESU, cœtibusque omnibus æuū degit beatissimum; S. Kilianus eodem cum S. Apostolo ad vos, ô Franci, Franci, clamat. *Licet nos, aut angelus de cælo euangelizeret vobis, præterquam quod euangelizauimus vobis, anathema sit. Sicut prædiximus, & nunc iterum dico: si quis (eorum, qui se Euangelicos hodie iactant) vobis euangelizauerit, præter id quod accepistis, anathema sit.* Amen.

Gal. 3:

de incar. V.
contra Pan-
lum Sam.
Rom. 16.

Gal. 1.

III.

DE IIS, QUAE AD BONOS MO-
RES FACIUNT.

Via verò, vt supra indicatum est; Catholicae fidei bona etiam opera primi illi Maiores nostri, Christiani iunxerunt, sanctusque Paulus, Christianum populum requirit sectatorem bonorum operum, desigendi nobis omnibus oculi in prima illa tùm doctoris, & martyris nostri, tùm discipulorum ipsius, maiorum nostrorum, exempla, quæ ex ijs quæ hæcenus dicta sunt, satis perspi-

Tit. 2.